Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08,167/10 и 51/11) и член 22 став 1 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 и 64/18), министерот за образование и наука ја донесе наставната програма по наставниот предмет ***музичка култура*** за **I (прва) година** од средното стручно образование со четиригодишно траење.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Наставна програма

МУЗИЧКА КУЛТУРА

модуларно дизајнирана

за I година

Сите образовни профили / квалификации

Сите струки / сектори

Скопје, 2019 година

Назив на наставната програма	Музичка култура
Тип на наставна програма	Задолжителна
Кредитна вредност на наставната програма	2 (два) ЕЦВЕТ[1] кредити
Струка	Сите струки
Сектор	Сите сектори
Образовен профил	Сите образовни профили
Назив и ниво на квалификација	Сите квалификации IV (четврто) ниво
Година на изучување	I (прва)
Број на часови неделно/годишно за реализација на наставната програма	1/36
Цели на наставна програма	Ученикот/ученичката да се стекне со знаења и вештини за: - улогата и развојот на музиката низ историјата; - активно слушање музика; - препознавање на карактеристиките на различните епохи во слушаната музика;

[1] Закон за Националната рамка на квалификации.

	- основни карактеристики на музичката традиција и обичаите во Република Северна Македонија; - основни сознанија за влијанието на музиката врз личноста. Со изучувањето на наставниот предмет *музичка култура,* младиот човек ќе биде способен да зазема критички став правејќи јасна дистинкција помеѓу: музичките дела со уметничка/естетска вредност и наменската комерцијална музика.
Модуларни единици на наставна програма	• МУЗИКАТА НИЗ ИСТОРИЈАТА • МУЗИЧКА ТРАДИЦИЈА И ОБИЧАИ НАПОМЕНА: Наставникот секогаш може да направи свој избор на композиции за слушање, со цел постигнување на дадениот резулатат од учењето, соодветно на условите на учење.
Материјално-технички и просторни услови	За постигнување на целите на наставата по музичка култура неопходно е стручно осмислена и планирана примена на различни наставни средства како и опремен музички кабинет со следните наставни средства: музички систем, телевизор, ДВД, компјутер со соодветни програмски пакети со музички програми, Smart – табла, фонотека (збирка на аудио-видео ЦД), музички инструменти и др. За успешна и целосна реализација на наставната програма потребно е да се организираат и активности кои го менуваат местото на реализацијата на часот/часовите (институции на културата и други институции) каде учениците ќе посетуваат настани: концерт, опера, балет и други музички настани. Пример посета во Македонска филхармонија, Македнонсака опера и балет, Национална установа Ансамбл за народни игри и песни „Танец“ или други културно уметнички друштва и други културни установи.
Норматив на наставен кадар	Наставата по предметот *музичка култура* може да ја изведува лице кое завршило: - студии по музичка уметност – оддел за музичка теорија и педагогија, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; - студии по музичка уметност, други оддели, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС, и со стекната педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа.

	Модуларна единица 1. МУЗИКАТА НИЗ ИСТОРИЈАТА (24 часа)			
Ред. број	**Резултати од учење**	**Содржини и поими**	**Активности и методи**	**Критериуми на оценување***
1	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/а да:** - објаснува за местото и улогата на музиката во општеството; - дискутира за влијанието на музиката врз човекот и неговото расположение;	**Местото и улогата на музиката во општеството** **Поими:** -автор/композитор -изведувач -публика -музички настани	**Активности:** -Дискусија за местото и улогата на музиката во општеството; - Дебатирање за влијанието на музиката врз човекот и неговото расположение преку слушање музика. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дискусија, дијалог, разговор) ▪ презентација.	**Ученикот/ученичката може да:** 1.1 објаснува за местото улогата на музиката во општеството; 1.2 се изразува со сопствени зборови за влијанието на музиката во животот на младите; 1.3 дискутира за слушаната музика за развивање на различни чувства кои се предизвикани од истата.
2	- објаснува за ренесансната музика преку споредба со ликовните ренесансни дела; - прави разлика меѓу световна и духовна музика; - дискутира за претставниците на	Музички епохи: **Ренесансна музика** -Џовани Пјерлуиџи де Палестрина -Орландо ди Ласо	**Активности:** - слушање музика: „Matona mia cara“ (разговор за слушаното музичко дело). -разговор за појавата на ренесанса	2.1.наведува податоци за појавата на ренесанса музика и прави споредба со ренесансни ликовни дела; 2.2. набројува основни карактеристика за

*Внесени се стандарди/индикатори за постигнување на резултатите од учењето врз основа на кои се определуваат критериумите за оценување.

	музичката ренесанса; - ги препознава инструментите од ренесансата;	**Поими:** -мадригал -миса -лаута -оргули	музика и споредба со ликовните ренесансни дела(примена на ИКТ); - запознавање со ренесансните инструменти и нивното препознавање преку примена на ИКТ - проектна активност: изготвување албум на композитори и инструменти од ренесансата. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дискусија со примена на ИКТ) ▪ презентација.	ренесансната музика; 2.3. ги образложува причините за настанувањето на духовната и световната музика; 2.4. дава краток осврт за животот и делата на композиторите од ренесансата;
3	- наведува податоци за музичкиот барок; - објаснува за барокната музика; - дискутира за претставниците на музичкиот барок; - да направи споредба помеѓу животот и творештвото на - Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл - ги препознава аудитивно и визуелно инструментите од барокот;	**Барокот во музиката** -Јохан Себастијан Бах -Георг Фридрих Хендл **Поими:** -фуга -ораториум -чембало -виолина	**Активности:** - слушање фрагменти од: Ј.С.Бах „Токата и фуга во d-moll" Г.Ф.Хендл, ораториум „Месија"(„Алелуја") - разговор за појавата на барокот и и споредба со ликовните барокни дела (примена на ИКТ); -споредба помеѓу животот и творештвото на - Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл; - дискутира за сериозна и комична опера;	3.1.наведува податоци за појава на музичкиот барок; 3.2.опишува за појавата на барокната музиката преку споредба на ликовните барокни дела; 3.3. слуша активно и да дискутира за преставниците на музичкиот барокот (краток осврт за животот и творештвото на композиторите и споредба на животот и творештвото на Бах

			- проектна активност: изготвување албум на композитори и инструменти од барокот. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дискусија со примена на ИКТ) ▪ презентација.	и Хендл); 3.4. дискутира за појавата на операта (сериозна и комична опера) преку примена на ИКТ; 3.5. прави разлика на инструментите од ренесанса и барокотот.
4	- објаснува за улогата на музиката во класицизмот; -дискутира за претставниците на музичкиот класицизам (Хајдн, Моцарт и Бетовен); - ги препознава инструментите од епохата на класицизмот (аудитивно и визуелно); - дискутира за појавата на симфонијата;	**Класицизам:** -Франц Јозеф Хајдн -Волфганг Амадеус Моцарт -Лудвиг ван Бетовен **Поими:** -симфонија -симфониски оркестар	**Активности:** **Слушање музика**-фрагменти: Франц Јозеф Хајдн: Фрагмент од гудачки квартет -Волфганг Амадеус Моцарт -Арија од операта „Волшебната флејта“ -Лудвиг ван Бетовен (петта симфонија, I став). - дискусија за појавата на музичкиот класицизам - шема на поставка на симфонискиот оркестар - уредување на пано за животот и творештвото на комозиторите од овој период	4.1. наведува причини за настанувањето на промените кои доведуваат до појава на Класицизмот; 4.2. објаснува за животот и творештвото на преставниците на музичкиот класицизам; 4.3. прави споредби помеѓу тројца претставници на музичкиот класицизам: Хајдн, Моцарт и Бетовен; 4.4. објаснува за симфонија и симфониски оркестар.

			- проектна активност: изготвување албум на композитори и инструменти од класицизмот. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дискусија со примена на ИКТ) ▪ презентација	
5	- наведува карактеристики за музичкиот романтизам; - објаснува за музиката во романтизмот; - ги набројува претставниците на музичкиот романтизам; - ги препознава изведувачките состави од епохата на романтизмот; -дискутира за појавата на соло песната и симфониската поема;	**Музички романтизам** -Франц Шуберт -Беджих Сметана -Петар Илич Чајковски **Поими:** -соло песна -симфониска поема -концерт -балет	**Активности:** -**Слушање музика:** Франц Шуберт - „Аве Марија“ Беджих Сметана, симфониска поема „В’лтава“ и други дела по избор на наставникот - излагање/разговор за појавата на музичкиот романтизам - проектна активност: изготвување албум на композитори и инструменти од музички романтизам. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дискусија со примена на ИКТ)	5.1 .ги наведува карактеристиките на музиката во периодот на Музичкиот романтизам; 5.2. ги набројува претставниците на музичкиот романтизам преку аудио-визуелни извори; 5.3. ги објаснува основните карактеристики на соло песната, симфониската поема, концертот и на балетот.

			▪ презентација.	
6	- наведува карактеристики за операта во романтизмот; - објаснува за содржината на операта во романтизмот; - препознава фрагменти од оперското творештво во романтизмот; - да дискутира за карактеристиките на опера и оперета; - ги набројува претставниците на операта во романтизмот;	**Операта во романтизмот и нејзини претставници** -Џузепе Верди -Џоакино Росини -Рихард Вагнер -Жорж Бизе **Поими:** -увертира -арија	**Активности:** **Слушање музика**-фрагменти: Џузепе Верди:„Аида“ – триумфален марш Џоакино Росини: увертира„Севилскиот бербер“ Рихард Вагнер: опера„ Валкири“-танцот на Влакирите Жорж Бизе:„Кармен“ - излагање/разговор за појавата на музичкиот романтизам -дебатирање за слушаните дела. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација.	6.1. наведува кои се карактеристиките на операта во Романтизмот; 6.2. дискутира за улогата на увертирата, аријата и други делови од операта во романтизмот; 6.3. објаснува за поимите увертира и арија; 6.4. раскажува за животот и творештвото на претставниците на операта во романтизмот.

7	- објаснува за појавата на Импресионизмот; - наведува податоци за музичкиот импресионизам; - дискутира за претставниците на музичкиот импресионизам; - ги препознава музичките творби од епохата на импресионизмот; - дискутира за поврзаноста на музичкиот и ликовниот импресионизам;	**Музички импресионизам и неговите претставници:** -Клод Дебиси -Морис Равел **Поими:** -арабеска -болеро	**Слушање музика**-фрагменти: Клод Дебиси – „Чиста месечина" Морис Равел – „Болеро" - фрагмент. **Активности:** - дискусија за појавата на музичкиот импресионизам со интеграција преку ликовната уметност; -анализа на слушаните дела. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација.	7.1. објаснува за настанувањето и појавата на Импресионизмот преку ликовната уметност и литература; 7.2. наведува карактеристики на музиката во периодот на Импресионизмот; 7.3. раскажува за животот и творештвото на претставниците на музичкиот импресионизам; 7.4. објаснува за поимите арабеска и болеро; 7.5. учествува во дебата за слушаните дела.
8.	- наведува податоци за музиката на XX век; - дискутира за претставниците на музиката на XX век; - ги препознава изведувачките состави во музиката на XX век;	**Музиката на XX век:** - Игор Стравински: - Карл Орф **Поими:** -**с**ценска кантата	**Активности:** - Игор Стравински: „Посветување на пролетта" -Карл Орф: „Кармина бурана" – О фортуна! -запознавање со претставниците на музиката на XX век.	8.1. ги набројува карактеристиките на музиката на XX век; 8.2. раскажува за животот и творештвото на претставниците од XX век; 8.3. анализира слушани дела на поставените прашања.

			Методи: ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација.	
9.	- наведува податоци за првите музички дејци во Македонија; - објаснува за собирањето на народната уметност и мелографирање; - го препознава слуховно творештвото на првите музички дејци во Македонија;	**Првите музички дејци од Македонија** Јован (Јан) Кукузел Атанас Бадев Наум Миладинов **Поими:** -литургија -мелографирање	**Активности:** Слушање музика – фрагменти по избор на наставник - разговор за музиката во Македонија во доцниот XIX век со интеграција преку народната поезија и историја. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација.	9.1. објаснува за карактеристиките на музиката на првите музички дејци во Македонија; 9.2. препознава вокална интерпретација на слушаните дела кај првите музички дејци во Македонија; 9.3. дискусија за зачувување на творештвото преку мелографирање на делата.
10.	- набројува факти за музиката во Македонија во XX и XXI век; -дискутира за претставниците на музиката во Македонија и композиторите од другите заедници во XX и XXI век;	**Музиката во Македонија во XX и XXI век** Тодор Скаловски Кирил Македонски Трајко Прокопиев Фатос Лумани Вулнет Таири	**Активности:** **Слушање музика** – фрагменти; -Тодор Скаловски - „Македонско оро“; -Кирил Македонски – „Цар Самоил“;	10.1. објаснува за карактеристиките на музиката во Македонија во XX и XXI век; 10.2. дискутира за претставниците на музиката во Македонија и композиторите од другите

	-дискутира за појавата на хорската музика, операта, балетот и други музички форми во Македонија во XX и XXI век.	**Поими:** -хорска музика -опера -балет	-Трајко Прокопиев – „Лабин и Дојрана“; -Фатос Лумани: „Концерт за пијано и оркестар“ (фрагменти) -Вулнет Таири: Квинтет (фрагменти). - излагање/презентација за животот и творештвото на композиторите во Македонија и композиторите од другите заедници од XX и XXI век. - проектна активност: изготвување албум на претставниците на музиката во Македонија и композиторите од другите заедници во XX и XXI век. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ аудио-визуелни извори на информации презентација.	заедници во XX и XXI век; 10.3. раликува преку аудио-визуелна презентација хорска музика, опера, балет и други видови на дела.

11.	- ги набројува популарните жанрови во XX и XXI век; - дискутира за поврзаноста на музиката и технологијата; - дискутира за музичките субкултури; - ги препознава етно елементите во популарните жанрови.	**Популарни жанрови и интрументи во XX и XXI век** Музика и технологија Мултимедија Музички субкултури Инструменти во модерната музика Етно елементи во популарните жанрови **Поими:** -мултимедија -субкултура -џез -блуз -поп -рок -рап -електронска музика -електрична гитара -синтисајзер -тапани и др.	**Активности:** - слушање композиции од популарните жанрови - пеење по слух на слушаните примери - разговор за популарната музика во XX и XXI век; -дебата за појавата на различните стиловии жанрови во современата музика во XX и XXI век; -интерпретира (пее/свири) познати композиции/рефрени од жанровите присутни во XX и XXI век. - проектна активност: изготвување албум на композитори и инструменти од XX и XXI век. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација ▪ интерпретација	11. 1. го објаснува поимот субкултура; 11.2. ја образложува целта на постоењето на музиката во субкултурите; 11.3. препознава композиции со етно елементи; 11.4. препознава и објаснува за примена на технологијата во музиката;

Модуларна единица 2. МУЗИЧКА ТРАДИЦИЈА И ОБИЧАИ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА (12 часа)				
Ред. број	Резултати од учење	Содржини и поими	Активности и методи	Критериуми на оценување*
1	**Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:** - ги објаснува карактеристиките на музичката традиција и обичаи во Република Северна Македонија;	**Основни карактеристики на музичката традиција и обичаите во Република Северна Македонија** **Поими:** -традиција -обичаи	**Активности:** -Дискусија за основните карактеристики на музичката традиција и обичаи кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите. - Презентација на основните карактеристики на музичката традиција и обичаи кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ,	**Ученикот/ученичката може да:** 1.1 ги препознава видовите на песните 1.2 ги набројува видовите на ората 1.3 објаснува за ритамот на песните и ората 1.4 ги разликува инструментите и составите 1.5 објаснува за музиката во обичаите кај граѓаните на Република Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите.

* Внесени се стандарди/индикатори за постигнување на резултатите од учењето врз основа на кои се определуваат критериумите за оценување.

			српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите. - Проектна активност: изготвување албум на претставниците на музиката во XX и XXI век, **кај** граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација	
2	- објаснува за процесот на создавање, пренесување и поделбата на народната песна; - разликува општи карактеристики на народната (изворна, староградска) песна;	**Народна песна** (изворна, староградска) **Новосоздадена народна песна** (авторска и обнародена)	**Активности:** - Аудио-видео презентација на народни и новосоздадени песни - вокална интерпретација на народни и новосоздадени песни - дискусија за содржината на народните песни	2.1 разговора за карактеристиките на народната (изворна, староградска) песна; 2.2. интерпретира изворна, староградска, новосоздадена, народна песна (по избор на ученикот/ученичката);

	- разликува новосоздадена народна песна (авторска и обнародена);	**Поими:** -изворна песна -староградска песна -авторска песна -обнародена песна -новосоздадена песна.	-дебата за видовите на народни песни кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација	2.3. разликува новосоздадена народна песна (авторска и обнародена); 2.4.ги идентификува песните според содржината и намената. 2.5. споредува народни песни кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите.
3	- објаснува за поделбата на народните инструменти; - ги препознава народните инструменти според начинот на изведба; - направи споредба на народните инструменти по звучност;	**Народни музички инструменти и нивна поделба** -**Ударни народни иструменти** -**Дувачки народни инструменти** -**Жичани народни инструменти**	**Активности:** -Аудио – видео презентација на народни инструменти по избор на наставникот и ученикот -разговор за начинот на изработка на народните инструменти и нивната примена -изработка на албум на народни музички инструменти; -разликува народни	3.1 ги препознава народните инструменти; 3.2. објаснува за начинот на изработка на различни видови народни инструменти; 3.3. да прави споредба на народните инструменти по звучност; 3.4. ги разликува и споредува народните инструменти во различните народни традиции кај

		Поими - Тапан, - Дајре, - Тарабука - Кавал, - Гајда, - Зурла - Виолина (кемане) - Канон - Мандолина	инструменти, нивната застапеност во народната музика и различни народни традиции кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација	граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите.
4	- објаснува за поделбата на народните ора; - ги препознава народните ора според начинот на изведба; - направи споредба на народните ора според начинот на играње;	**Ороводна народна традиција** -народни ора; **Поими** - Ритам - такт	**Активности:** - Аудио-видео презентација на видови народни ора; -разговор за начинот на изведба на ората; -дискусија за ороводната народна традиција кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот	4.1 ги препознава народните ора; 4.2. објаснува за начинот на играње на различни видови народни ора; 4.3. слуша и прави споредба на народните ора по звучност; 4.4. дискутира за ората кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините

			народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите.; - групна изведба на народни ора (по избор на учениците); - изработка на албум на народни ора. **Методи:** ▪ дијалошка или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ) ▪ презентација	граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите.
5	- препознава традиција и обичаи кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ и другите;	**Вредноста и значењето на традиционалната музика и обичаите** **Поими:** -Фолклор -фестивал	**Активности:** -Дебатирање за вредноста и значењето на традиционалната музика и обичаите преку: Аудио-видео презентации на фолклорни фестивали; Мини проекти за традицијата и обичаите во Северна Република Македонија;	5.1. дискутира за вредностите на музичката традиција и обичаите; 5.2. воочува културно и материјално богаство кај граѓаните на Република Северна Македонија, Македонскиот народ, како и граѓаните кои живеат во нејзините граници кои се дел од албанскиот народ, турскиот народ, влашкиот народ, српскиот народ, ромскиот народ, бошњачкиот народ

	- споредува и дискутира за разликите и сличностите на традицијата и обичаите кај различни народи.		-Нематеријалното културно наследство од Република Северна Македонија заштитено од УНЕСКО: 1. Обичајот „Четрсе“ од Штип 2. Копачката - социјално оро од с. Драмче, Пијанец 3. Гласоечко машко двогласно пеење од Долни Полог 4. Hidrellez, пролетно прославување кај Турците во Република Северна Македонија 5. Културни практики поврзани со 1 март (Мартинки) **Методи:** ▪ дијалог или метод на разговор (после слушаната музика следи дијалог, дебата со примена на ИКТ)	и другите; 5.3.презентира мини проекти за традицијата и обичаите во Република Северна Македонија; 5.4.наброи примери за Нематеријалното културно наследство од Република Северна Македонија заштитено од УНЕСКО.

Оценување на постигањата на учениците	Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за музичко изразување, ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, како и тимската работа. При следењето на постигањата на учениците, наставникот треба особено да внимава на индивидуалниот пристап во постигањата на секој ученик.. Континуирано ги следи, проценува и оценува активностите, креативноста на ученикот и инплементацијата на неговите знаења, однесувањето на ученикот и постигнатите резултати во областа на знаењата и умеењата и позитивните промени во карактерот на личноста на ученикот. За проверка на постигањата на резултатите од учење ќе се користат усни и писмени проверувања, наставни листови (проверка на тема) и други средства, постапки и методи, пр. инструменти за вреднување (чек листи, дескриптивна скала, аналитичка и др.), повратна информација (усна и писмена), и сл. Во текот на учебната година учениците се оценуваат најмалку со две оценки во текот на едно полугодие, а се утврдуваат со полугодишни и годишни оценки. Оценувањето на постигањата на учениците ќе биде со бројчана оценка (од 1 до 5).
Литература и други извори	Учебник и прирачници одобрени од Министерството за образование и наука и други извори на учење.
Почеток на имплементација на наставната програма	Учебна 2019/2020 година
Институција/ носител на програмата	Биро за развој на образованието (БРО)
Потпис и датум на донесување на наставната програма	бр. 13-4390/18 11.6.2019 година МИНИСТЕР, с.р. Dr. Arbër Ademi ______________________
Датум на ревизија	